

dr Dorota Miłoszewska
Uniwersytet w Białymstoku
IHINP UwB, Katedra Polityki Międzynarodowej
SM-5: 15 godzin [wykład]

Przedmiot: **GEOPOLITYKA REGIONALNA RP**

TEMATY ZAJĘĆ:

- I. Polska myśl geopolityczna
 1. Narodziny geopolityki polskiej – geopolityka czyli geograficzne sumienie państwa
 2. Podstawowe założenia geopolityki polskiej – rozwój polskiej myśli geopolitycznej [od uzyskania niepodległości do czasów współczesnych]
 3. Analiza geopolitycznego położenia Polski
- II. Zadania państwa i jego funkcje – problematyka uwarunkowań bezpieczeństwa państwa
 1. Zagrożenia kryzysowe dla Polski [bezpieczeństwo wewnętrzne Polski]
 2. Scenariusze zagrożeń wojennych dla Polski
- III. Odbudowa i niepodległość państwa polskiego – dwie wizje odrodzonej Polski
 1. Koncepcja konfederacyjna Józefa Piłsudskiego
 2. Koncepcja inkorporacyjna Romana Dmowskiego
- IV. Koncepcje geopolityczne - część 1
 1. Eugeniusz Romer ojcem geopolityki polskiej
 2. Władysław Studnicki – siła i słabość państwa polskiego
- V. Koncepcje geopolityczne - część 2
 1. Oskar Żebrowski, Wincenty Pol i Wacław Nałkowski – prekursorzy polskiej myśli geopolitycznej
 2. Ignacy Matuszewski i Henryk Bagiński – miłośnicy geografii polskiej
- VI. Koncepcje geopolityczne - część 3
 1. Jerzy Niezbrzycki – wielki znawca Rosji
 2. Adolf Bocheński – „Polska między Niemcami a Rosją”
- VII. Koncepcje geopolityczne - część 4
 1. Stanisław Cat Mackiewicz – realizm polskiej myśli geopolitycznej
 2. Juliusz Mieroszewski i Jerzy Giedroyc – niepodległość i stabilność polska

VIII. Geopolityka polska po 1989 roku – bezpieczeństwo Polski w warunkach rywalizacji i kooperacji mocarstw globalnych i regionalnych

1. Bezpieczeństwo Polski w kontekście globalnego układu sił
2. Rosja i Niemcy a bezpieczeństwo państwa polskiego
3. Wpływ czynnika amerykańskiego i europejskiego na polską geopolitykę
4. Polska i jej „twarde” oraz „miękkie zasoby” potęgi – geopolityczne uwarunkowania bezpieczeństwa Polski
5. Globalizacja a bezpieczeństwo państwa polskiego

ZALICZENIE PRZEDMIOTU

- aktywność na zajęciach (plus, minus, ocena), przygotowanie krótkich referatów,
- egzamin w postaci pisemnej.

DYŻUR NAUKOWY

- piątki 13-14.30 [pokój 118/119].

LITERATURA PRZEDMIOTU

- Balcerowicz B., *Czynniki geograficzne w strategii wojennej RP. Skrypt*, Warszawa 1991.
- Balcerowicz B., Marczak J., Pawłowski J., *Koncepcja strategicznej obrony Polski lat dziewięćdziesiątych*, Warszawa 1991.
- Bartosiak J., *Rzeczpospolita między lądem a morzem. O wojnie i pokoju*, Warszawa 2016.
- Bączkowski W., *O wschodnich problemach Polski. Wybór pism*, oprac. Paweł Kowal, Kraków 2000.
- Cenckiewicz S., *Ignacy Matuszewski jako geopolityk*, „Arcana” 2001, nr 38.
- Cenckiewicz S., *Z dziejów realizmu czyli geopolityka w Polsce*, „Niepodległość” 1996, t. XLVIII.
- Cimek G., *Znaczenie geopolityki w warunkach procesów globalizacji*, „Zeszyty Naukowe AMW” 2009, nr 3.
- Dmowski R., *Niemcy, Rosja i kwesta polska*, Wrocław 2000.
- Domke R., *Położenie geopolityczne Rzeczypospolitej w latach 1918-1939 oraz 1989-2009. Próba porównania*, „Przegląd Geopolityczny” 2010, t. 2.
- Eberhardt P., *Polska i jej granice. Z historii polskiej geografii politycznej*, Lublin 2004.
- Eberhardt P., *Twórcy polskiej geopolityki*, Kraków 2006.
- Fiszer J., *Geneza i działalność Inicjatywy Środkowoeuropejskiej*, „Studia Polityczne” 2000, nr 11.
- Friszke A., *Polska. Losy państwa i narodu 1939-1989*, Warszawa 2003.
- Furmański P., *Indywidualność geograficzna Polski w koncepcjach Eugeniusza Romera*, „Geopolityka” 2008, nr 1.
- Gabiś T., *Powrót geopolityki*, „Stańczyk” 1995, nr 1.
- Jean C., *Geopolityka*, Wrocław 2003.
- Jędrzejczyk D., *Myśl geograficzna Wacława Nałkowskiego*, Warszawa 1999.
- Jędrzejczyk D., Wilk W., *Eugeniusz Romer jako geograf społeczno polityczny*, Warszawa 1999.
- Klin T., *Geopolityka. Spór definicyjny we współczesnej Polsce*, „Geopolityka” 2008, nr 1.
- Kuźniar R., *Geostrategiczne uwarunkowania bezpieczeństwa Polski*, „Sprawy Międzynarodowe” 1993, nr 1.
- Lach Z., Skrzyp J., *Geostrategiczne położenie Polski przed i po transformacji ustrojowej*, Warszawa 2008.
- Maśnica A., *Polityka Polska. Obrachunki z Przeszłością i uwagi na Przyszłość*, „Stańczyk” 1994, nr 4.

- Miłoszewska D., *Trójplaszczynowa szachownica. Segmentacja "Wielkiej Polityki" w rozważaniach Josepha Nye'a*, Warszawa 2010.
- Moczulski L., *Geopolityka – potęga w czasie i przestrzeni*, Warszawa 1999.
- Ociepka B., *Miękka siła i dyplomacja publiczna Polski*, Warszawa 2013.
- Paruch W., *Myśl polityczna obozu piłsudczykowskiego 1926-1939*, Lublin 2005.
- *Polska w grze międzynarodowej. Geopolityka i sprawy wewnętrzne*, red. J. Kłoczkowski, Kraków 2011.
- *Polska w stosunkach międzynarodowych*, red. S. Bieleń, Warszawa 2007.
- *Polska wobec współczesnych wyzwań globalnych i regionalnych*, red. E. Polak, M. Malinowski, Gdańsk 2007.
- *Potęga państw. 2017. Międzynarodowy układ sił w procesie zmian*, red. R. Białoskórski, R. Kobryński, M. Sułek, Warszawa 2017.
- *Problematyka geopolityczna ziem polskich*, red. P. Eberhardt, Warszawa 2008.
- Rościszewski M., *Wschodni sąsiedzi Polski (geopolityczne zagadnienia sąsiedztwa)*, „Geografia w Szkole” 1993, t. 46, nr 1.
- Samsonowicz H. i inni, *Polska na przestrzeni wieków*, Warszawa 2009.
- Samsonowicz H. i inni, *Polska. Losy państwa i narodu do 1939 roku*, Warszawa 1992 i dalsze wydania
- Skrzyp J., *Geostrategiczne aspekty bezpieczeństwa Polski*, Warszawa 1999.
- Stefanowicz J., *Rzeczypospolitej pole bezpieczeństwa*, Warszawa 1993.
- Studnicki W., *Pisma wybrane*, Toruń 2009.
- Sykulski L., *Geopolityka a bezpieczeństwo Polski*, Warszawa 2018.
- Sykulski L., *Geopolityka akademicka w Polsce – zarys stanu badań i perspektyw rozwoju*, „Przegląd Geopolityczny” 2009, nr 1.
- Sykulski L., *Geopolityka. Słownik terminologiczny*, Warszawa 2009.
- Sykulski L., *Polska myśl geopolityczna w latach 1989-2009*, Chorzów 2015.
- *Świat wokół Rzeczypospolitej: problematyka zagraniczna w polskiej myśli politycznej w pierwszej połowie XX wieku*, red. W. Paruch, K. Trembecka, Lublin 2007.
- *Roczniki Strategiczne 1995-2008*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.
- Czasopisma naukowe:
 - „Międzynarodowy Przegląd Polityczny”
 - „Przegląd Geopolityczny”
 - „Przegląd Politologiczny”
 - „Przegląd Polityczny”
 - „Sprawy Międzynarodowe”
 - „Stosunki Międzynarodowe”

„Forum”

- Dzienniki:
„Gazeta Wyborcza”
„Dziennik” – w tym szczególnie „Europa-Idee” (wyd. sobotnio-niedzielne)
„Rzeczpospolita”
- Artykuły w źródłach internetowych oraz portale naukowe.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

- Baylis J., Smith S., *Globalizacja polityki światowej. Wprowadzenie do stosunków międzynarodowych*, Kraków 2008.
- Bartosiak J., *Pacyfik i Eurazja. O wojnie*, Warszawa 2016.
- *Bezpieczeństwo międzynarodowe po zimnej wojnie*, red. R. Zięba, Warszawa 2008.
- Brzeziński Z., *Wielka Szachownica: główne cele polityki amerykańskiej*, Warszawa 1996.
- *Euroatlantycka obronność na rozdrożu*, red. G. Rdzanek, Wrocław 2004.
- Flint C., *Wstęp do geopolityki*, Warszawa 2008.
- Lach Z., Łaszczyk A., Skrzyp J., *Wojskowo-geograficzna charakterystyka Niemiec (Republika Federalna Niemiec)*, Warszawa 2000.
- Lach Z., Skrzyp J., Łaszczyk A., *Geografia bezpieczeństwa państw regionu środkowoeuropejskiego*, Warszawa 2001.
- *Leksykon współczesnych międzynarodowych stosunków politycznych*, red. J. Bryła, Z. Czachór, W. Malendowski i in., Poznań 2007.
- Moczulski L., *Europa Ojczyzn 2004: geopolityka, gospodarka, cywilizacja*, Warszawa 2003.
- Nye S.J.Jr., *Soft Power. Jak osiągnąć sukces w polityce światowej*, Warszawa 2007.
- Pilikowski J., *Podróż w świat historii Polski*, Kraków 2010.
- Potulski J., *Geopolityka w świecie ponowoczesnym*, Częstochowa 2011.
- Rościszewski M., *Polska granica wschodnia*, „Geopolitical Studies”, vol 1. Warszawa 1997.
- Rościszewski M., *Polska i jej uwarunkowania geograficznopolityczne*, [w:] *Współczesna geografia polityczna*, Conference Papers 17, Warszawa 1993.
- Skrzyp J., *Geostrategiczne położenie Polski*, Warszawa 1998.
- Skrzyp J., Lach Z., Łaszczyk A., *Geografia wojenna RP i krajów ościennych – synteza wyników badań*, Warszawa 2000.
- Sułek M., *Podstawy potęgomii i potęgometrii*, Kielce 2001.
- Sułek M., *Prognozowanie i symulacje międzynarodowe*, Warszawa 2010.
- Szczepański T., *Międzymorze. Polityka Środkowoeuropejska KPN*, Warszawa 1993.